

DIMENSIUNI CONCEPTUALE PRIVIND FUNCȚIA PUBLICĂ, FUNCȚIONARUL PUBLIC ȘI MANAGEMENTUL FUNCȚIEI PUBLICE ȘI FUNCȚIONARILOR PUBLICI

Vladimir GARȘTEA,

doctorand, Academia de Administrare Publică
de pe lângă Președintele Republicii Moldova

SUMMARY

The objective of Total Quality Management is to increase the efficiency and efficacy in order to satisfy the clients' interests.

The system of Total Quality Management can be introduced as a result of a superior management decision. In Public Administration, this is a decision that belongs to politicians. The arguments (reasons) that support the idea to implement the Total Quality Management are based in the following: costs reducing, income increasing, productivity growing, image improving; competitiveness uncreasing, environment improving; proactive position (a better planning allows the a efforts' concentration in solving the most important problems and reduces the time dedicated to „trutting ant the fire”).

Conform Constituției Republicii Moldova organele celor trei puteri - legislativă, executivă și judecătorească - au datoria de a exercita o anumită funcție - legislativă, executivă sau judecătorească. Potrivit teoriei separației puterilor în stat, funcțiile pe care statul le dobîndește în asigurarea suveranității sale, funcția legislativă, funcția executivă și funcția judecătorească nu pot fi realizate decît prin exercitarea lor de către puteri independente, reprezentate la nivel politico-juridic de organe corespunzătoare. Toate aceste funcții se exercită în scopul satisfacerii intereselor generale ale societății. Funcțiile

sînt exercitate prin intermediul serviciului public.

Pentru a-și realiza sarcinile, serviciul public este dotat, încă de la înființare, cu funcții publice clasate în ordine ierarhică, stabilindu-se pentru fiecare atribuții de putere publică, într-o anumită sferă de competență.

Dreptul public, în general, și știința dreptului administrativ, în particular, cunosc o gamă de accepțiuni ale noțiunii „funcție publică”. În sens larg, funcția publică este un element esențial ce exprimă felul activității la a cărei prestare persoana s-a obligat, prin raportul juridic de drept pub-

lie sau privat. În *sens restrâns*, funcția publică reprezintă totalitatea atribuțiilor și responsabilităților stabilite de autoritatea sau instituția publică respectivă, în temeiul legii, în scopul realizării competențelor sale.¹

Elemente de analiză a funcției publice găsim încă la gânditorii antici Confucius (551 – 479 î.Hr.), Platon (427 – 347 î. Hr.), Aristotel (384 – 322 î.Hr.), Polibiu (201 – 120 î.Hr.), Ciceron (106 – 43 î.Hr.) și alții. Chiar dacă lucrările lor sînt axate pe analiza și sistematizarea formelor de organizare statală, găsim aici și elemente ce se referă la funcția publică și funcționarii publici de atunci, ca executori ai funcțiilor statului. Astfel, Platon expune, în renumita sa lucrare „Republica”², viziunea sa asupra statului ideal și descrie cele trei pătri sociale: a) țăranii și meșteșugarii; b) militarii și funcționarii; c) conducătorii înțelepți. Aristotel³, descriind în lucrarea „Politica” statul atenian, argumentează că în stat trebuie să funcționeze trei părți: a) adunarea generală; b) corpul funcționarilor; c) corpul judecătoresc. Ideile lui Aristotel au fost preluate și dezvoltate de gândirea politică din perioada ulterioară, contribuind substanțial la conceperea guvernării moderne.⁴

După cum menționează M. Postolache, în sec. XIX apare necesitatea diferențierii funcționarilor în dependență de caracterul importanței atribuțiilor realizate. În rezultat, se instituie rangurile funcțiilor publice, iar funcționarilor li se atribuie gradul superior sau inferior⁵.

Literatura de specialitate contemporană prezintă mai multe definiții ale noțiunii de funcție publică.

Astfel, cercetătorul român P.Negulescu definește în lucrarea „Tratat de drept administrativ” *funcția publică* ca un complex de puteri și competențe, organizat de

lege pentru satisfacerea unui interes general, în vederea de a fi ocupată, în chip temporar, de un titular (sau mai mulți), persoană fizică care, executînd puterile în limitele competenței, urmărește realizarea scopului pentru care a fost creată funcțiunea⁶. Această definiție a fost formulată în prima jumătate a secolului trecut, dar și-a păstrat actualitatea.

Renumitul cercetător român, A.Iorgovan a definit *funcția publică* ca o situație juridică a persoanei fizice – investită, legal, cu atribuții în realizarea competenței unei autorități publice ce constă în ansamblul drepturilor și obligațiilor care formează conținutul raportului juridic⁷ complex dintre persoana fizică respectivă și organul care l-a investit. Aceste două definiții de referință în materie nu epuizează perspectivele de analiză a noțiunii de funcție publică.

Conform noțiunii acceptate de un grup de autori, *funcția publică* este constituită din competențe stabilite de lege cuprinzînd atribuțiile necesare satisfacerii intereselor generale și scopurilor de interes public pentru care a fost creată, neputîndu-se admite ca ea să fie utilizată în scopuri personale⁸. Funcția publică dispune de un conținut care se materializează prin atribuții, puteri, competențe proprii care o deosebesc de alte funcții. Conținutul dat este stabilit prin actul administrativ care înființează această funcție.

În Republica Moldova, funcția publică este o instituție expres coordonată legislativ și exclude orice element arbitrar. Astfel, pentru prima dată în cadrul legal a fost formulată această noțiune în 1995. În conformitate cu art.1 aliniat 2 al *Legii serviciului public*⁹ (1995), *funcția publică* înseamnă „unitatea primară a autorității publice, care determină locul și rolul

cetățenilor în munca socială în sistemul serviciului public, drepturile și obligațiile, exigențele față de pregătirea lui profesională". În definiția dată, prin cetățeni urmează să avem în vedere persoanele care vor ocupa funcțiile publice, adică funcționării publici. Tot în această lege, pentru prima dată a fost definită noțiunea de funcționar public. Aliniatul 3 al articolului 1 al Legii serviciului public stipulează că „funcționar public înseamnă persoana care ocupă funcție de stat remunerată și care dispune de ranguri și grade, stabilite în conformitate cu principiile prezentei legi”. Conform Legii contenciosului administrativ,¹⁰ „funcționar public este persoana numită sau aleasă într-o funcție de decizie sau de execuție din structura unei autorități publice.”

În conformitate cu *Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public* din 2008, funcția publică reprezintă „ansamblul atribuțiilor și obligațiilor stabilite în temeiul legii în scopul realizării prerogativelor de putere publică”.¹¹

Așa cum funcția publică constituie o condiție sine qua non pentru definirea funcționarului public, la fel și statutul funcției publice este condiție imperativă pentru materializarea statutului juridic al funcționarului public.¹²

Astfel, conchidem că prin *funcție publică* se înțelege ansamblul sarcinilor, competențelor și responsabilităților cu care sînt investite persoanele desemnate sau numite pentru a realiza obiectivele compartimentului și/sau instituției din care fac parte.

Dependența și suprapunerea este, practic, ideală, dacă abstractizăm faptul că perioada în care funcția publică este vacantă, e posibilă existența acesteia de

sine stătător, nefiind acoperită de activitatea unui funcționar public. Observăm o suprapunere totală și putem conchide, în acest sens, că nu poate exista funcționarul public, fără a exista funcția publică și, respectiv, nu putem vorbi despre un statut juridic concret al funcționarului public fără existența statutului funcției publice.

Conform art. 7 din *Legea serviciului public* (1995)¹³, funcția publică și statutul ei juridic se instituia de Parlament, de Președintele Republicii Moldova, de Guvern și de alte autorități publice centrale sau locale, în limita competențelor stabilite de Constituție și alte legi.

Conform articolului 6 din *Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public* (2008), funcția publică se instituie în temeiul actelor Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului și ale altor autorități publice, emise în limitele competenței lor, stabilite de Constituție și de alte legi. Astfel, dacă în legea din 1995 sînt indicate autoritățile ce pot institui funcții publice, în legea din 2008 legiuitorul se axează pe actele în rezultatul adoptării cărora se instituie funcția publică, din start determinînd obligativitatea prezentei actului de instituire.

Statutul juridic al funcției publice se stabilește în dependență de nivelul organizatorico-juridic al autorității publice care angajează funcționarul, de asemenea, în funcție de locul și rolul acestei funcții în structura autorității publice, de caracterul și nivelul de competență profesională necesară pentru ocuparea funcției respective.

Statutul juridic al funcției publice include drepturile, obligațiile, responsabilitatea funcționarului public, exigențele față de pregătirea lui profesională.

În scopul perfecționării sistemului de

informare, selectare și repartizare a cadrelor din serviciul public, al organizării raționale și sporirii eficienței muncii lor, diferențierii salariilor în raport cu complexitatea activității în funcția dată, precum și în scopul soluționării altor chestiuni ce țin de serviciul public, s-a elaborat un clasificator unic al funcțiilor publice și caracteristicile modului de calificare a funcțiilor publice, aprobate de Guvern.

Astfel, statutul juridic al funcției este elaborat în temeiul Clasificatorului unic al funcțiilor publice și al caracteristicilor modelului de calificare a funcțiilor publice.

Orice funcție publică este instituită și desființată atunci când autoritatea competentă este în drept a desființa funcția publică. Autoritatea publică, care a instituit funcția respectivă, desființează funcția considerând că nu mai este necesară sau că atribuțiile funcției date pot fi delegate și realizate în cadrul altor funcții.

Funcția publică se instituie în vederea acoperirii necesității în activitatea serviciului public și, respectiv, pentru a satisface această necesitate urmează a fi ocupată de o persoană.

Conform Legii serviciului public (1995)¹⁴, exercitarea funcției publice în Republica Moldova era statuată pe următoarele principii:

- asigurarea imediată și eficientă, liberă de prejudecăți, corupție, abuz de putere și presiuni politice a tuturor activităților efectuate de funcționarii publici;
 - selectarea titularilor funcțiilor publice exclusiv după criteriul competenței; egalitatea șanselor la intrarea și promovarea în calitatea de funcționar public;
 - stabilitatea funcționarilor publici.
- În conformitate cu legislația în vigoare

(adoptată în 2008),¹⁵ serviciul public se bazează pe principiile legalității, profesionalismului, transparenței, imparțialității, independenței, responsabilității, stabilității și loialității. Astfel, expres aceste principii stau și la baza instituirii funcției publice.

Titularizarea pe o funcție publică nu se efectuează pe baza unui contract, ci a unui act unilateral de numire. Numirea este un act administrativ unilateral care determină efecte juridice, și nu un act bilateral.

Sînt situații în care prin acte normative, decizii ministeriale sau prin regulamente interioare de organizare și funcționare, se pot schimba condițiile fără ca funcționarul să aibă vreun drept de a protesta împotriva măsurii respective care poate să-l prejudicieze.

Numirea într-o funcție publică constituie o procedură de drept public înfăptuită prin acte administrative, iar situația juridică a funcționarului public este statutară.

Funcționarii publici numiți prin procedura de drept public exercită puterea publică avînd dreptul de a-și îndeplini funcția în cadrul competenței stabilite de lege.

Actul administrativ de numire, fiind un act de putere publică, este opozabil tuturor, din data publicării sale în Monitorul Oficial sau aducerii la cunoștință a deciziei, dispoziției, respectiv, de cînd funcționarii publici au fost investiți cu sarcinile, competențele și responsabilitățile corespunzătoare postului și funcției respective.

Practica internațională demonstrează că funcțiile publice sînt ocupate de către persoane fizice, de obicei, prin numire sau alegere. De regulă, numirea persoanelor fizice într-o funcție publică se face prin concurs. Prin numire ocuparea funcțiilor se face de către Președintele Republicii

Moldova, care potrivit art. 82 din Constituția Republicii Moldova, numește Guvernul pe baza votului de încredere acordat de Parlament. În alte funcții, numirile se fac de către Prim-ministru. Astfel, în conformitate cu prevederile articolului 98 (2) din Constituția Republicii Moldova, Prim-ministrul cere votul de încredere al Parlamentului asupra programului de activitate și a întregii liste a Guvernului.

Numirea în funcțiile publice din ministere și din celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, precum și funcțiile serviciilor descentralizate este prerogativa autorităților publice centrale.

Analizînd totalitatea caracteristicilor funcției publice menționate de cercetători, putem evidenciat unele trăsături distincte ale funcției publice, și anume că:

- drepturile și obligațiunile funcționarilor publici sînt stabilite pe cale unilaterală de către organele statale prin norme juridice;

- drepturile și obligațiunile prevăzute în statut – ca atribuții ale funcției de stat – sînt exercitate în vederea realizării puterii publice: continuitatea exercitării acestei funcții; cel investit cu o funcție publică se află într-un raport de subordonare față de cel care l-a investit cu această funcție; cel investit cu o funcție publică se află într-un raport de autoritate față de terți.

Mai mulți cercetători au stăruit asupra stabilirii unor clasificări ale funcției publice (Matei L., Managementul resurselor umane¹⁶). Astfel, în conformitate cu următoarele criterii de clasificare, distingem:

- din punctul de vedere al importanței funcției între :

- funcții de conducere;
- funcții de execuție.

- din punctul de vedere al domeniului

de exercitare a funcției publice :

- funcții civile;
- funcții cu caracter militar;
- din punctul de vedere al regimului

aplicabil:

- funcții cărora li se aplică regimul juridic prevăzut în statut – ca drept comun;

- funcții cărora li se aplică regimuri speciale prevăzute – pe lîngă statutul funcționarilor – în alte statute speciale..

- din punctul de vedere al naturii funcției:

- funcții de conducere exclusiv administrative (ex.: ministru, director, secretar general);

- funcții de conducere de specialitate (ex.: contabil, arhitect, inginer).

Tipologia funcționarilor publici. În conformitate cu legislația Republicii Moldova, funcționarul public este persoana numită într-o funcție publică. În literatura de specialitate regăsim mai multe criterii de clasificare a funcționarilor publici. Vom prezenta clasificarea funcționarilor publici ținînd cont de aspectul juridic și cel managerial. Astfel, cercetătoarea română, V.Vedinaș, venind cu o abordare mai mult juridică, evidențiază următoarele criterii¹⁷:

- **regimul juridic aplicabil:**

funcționari contractuali și funcționari statutari, iar aceștia din urmă pot fi, la rîndul lor, funcționari supuși statutului general și funcționari supuși unor statute speciale;

- **rigurozitatea disciplinei:**

funcționari publici civili, funcționari publici militari, funcționari civili din armată sau poliție;

- **modul de desemnare a titularilor:**

funcționari numiți, funcționari aleși, desemnați în alte moduri;

- **independența față de politic:**

funcționari publici cu caracter politic, funcționari publici de carieră, sustrași jocului politic;

- **preponderența unor activități în competența funcției:** funcționari publici de conducere și funcționari publici de execuție;

- **natura autorității publice din care face parte funcția publică:** funcționari publici care fac parte din structura unor autorități de natură statală și funcționari publici locali.

Cercetînd funcția publică și funcționarul public din punctul de vedere al managementului public, cercetătorii de domeniu evidențiază și o altă clasificare. Astfel, Armenia Androniceanu prezintă în lucrarea „Noutăți în managementul public”¹⁸ un set de criterii taxonomice:

a) după perioada de timp pe care se exercită funcția publică: *funcționari publici debutanți*, pentru o perioadă de, cel puțin, 6 luni, dar nu mai mult de doi ani; *funcționari publici definitivi*;

b) în raport cu nivelul studiilor necesare, funcționari publici definitivi sînt grupați în trei categorii: *funcționari publici cu studii superioare de lungă durată*, absolvite cu diplomă de licență sau echivalentă; *funcționari publici cu studii superioare de scurtă durată* absolvite cu diplomă; *funcționari publici cu studii medii, liceale sau postliceale* absolvite cu diplomă;

c) după conținutul activităților desfășurate de către funcționarii publici se disting: **funcționari publici categoria A**, implicați în aplicarea și executarea legilor, elaborarea de studii, control, consiliere, coordonare, conducere, elaborarea de reglementări, luarea deciziilor sau alte activități care necesită cunoștințe superioare de specialitate; **funcționari publici categoria B**, implicați în activități pentru aplicarea și executarea legilor, studii, îndrumare, elaborarea unor proiecte de

reglementări, lucrări pregătitoare pentru luarea deciziilor, unele activități de conducere; **funcționari publici de categoria C**, care vizează aplicarea și executarea legilor și a altor reglementări, activități de birou sau de control care necesită o cultură generală medie și cunoștințe tehnice sau profesionale de nivel mediu.

d) în funcție de clasa în care se încadrează : funcționari publici de clasa a III-a, nivel minim; funcționari publici de clasa a II-a, nivel mediu; funcționari publici de clasa I, nivel maxim;

e) în funcție de gradul în care se încadrează : funcționari publici de gradul I, nivel minim; funcționarii publici de gradul II, nivel mediu, funcționarii publici de gradul III, nivel maxim;

f) în funcție de natura competențelor decizionale: funcționari publici de conducere, funcționari publici de execuție;

g) după poziția pe care se situează funcționarii publici în structura formală: funcționari publici de nivel superior; funcționari publici de nivel mediu; funcționari publici de nivel inferior;

h) după natura postului: funcții de conducere cu o natură exclusiv administrativă; funcții de conducere de specialitate;

i) în funcție de tipul actului normativ în care sînt menționați: funcționari publici prezentați în statutul funcționarilor publici și funcționari publici prezentați în statute speciale;

j) în funcție de implicarea funcționarilor în procesul decizional: funcționari publici de decizie, funcționari publici implicați în pregătirea deciziilor administrative; funcționari implicați în aplicarea deciziilor administrative.

Dezvoltarea managementului funcției publice și al funcționarilor publici necesită, în primul rând, cunoașterea și înțelegerea cât mai deplină a rolului și particularităților resurselor umane din cadrul administrației publice centrale și locale. Formarea, recrutarea, promovarea și perfecționarea personalului din administrația publică au o deosebită însemnătate în asigurarea unui personal calificat în cadrul autorităților acesteia. Este necesar să avem în vedere faptul că eficiența administrației depinde în egală măsură și de modul în care acest personal este gestionat și, nu în ultimul rând, de managementul resurselor umane din administrația publică¹⁹.

Noțiunea de management al funcției publice este esențială pentru conturarea unei imagini complete asupra acestei instituții. Conceptul poate fi analizat în sens *material funcțional* și în sens *formal organic*.

În sens *material - funcțional*, prin managementul funcției publice se evocă actele **juridice** și **operațiunile materiale**, prin care se recrutează funcționarii publici și se materializează situația lor profesională (promovări, avansări etc.), inclusiv structurile de organizare a funcției publice (organigrama, statul de funcții)²⁰.

În sens *formal organic*, se au în vedere **autoritățile** și **organismele** implicate în derularea activităților de gestionare a funcției publice, atât a celei centrale, cât și a funcției publice locale.

Astfel, **managementul funcției publice** reprezintă un proces complex, ai cărui actori, funcționarul public și autoritățile sau instituțiile publice implicate, contribuie la planificarea și dezvoltarea carierei prin următoarele: **recrutare**, **selecție/modificări** în structura carierei realizate potrivit politicii de personal a instituției

(avansare, transfer, redistribuire, concurs/examen, delegare, detașare, numire/angajare temporară, mutare).

V. Vedinaș apreciază în lucrarea *Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarului public* că „gestiunea funcției publice este concepută ca activitate de organizare a carierei funcționarului, de la debutul acesteia pînă la încheiere, activitate dominată de două principii, aparent diametral opuse, dar care, prin specificul instituției funcției publice, se impun a fi armonizate. Este vorba de principiul autorității, care ține de concepția tradițională privind funcționarul public, care îl plasează pe acesta sub autoritatea superiorului său ierarhic. Superiorul este investit cu două atribute principale: a) să-i dirijeze activitatea și b) să decidă în legătură cu situația lui profesională”. Autorul arată că cel de-al doilea principiu care guvernează gestiunea funcției publice „este cel al democratizării funcției publice. Prin acest principiu se urmărește o atenuare a acestei ierarhii, între dreptul superiorului ierarhic de a decide destinul profesional al subordonatului său și dreptul funcționarului public de a-și controla acest destin, influențându-l”.

Relația biunivocă *funcționar public - superior ierarhic* direct în procesul de evaluare a performanțelor profesionale individuale se realizează prin motivarea corespunzătoare a funcționarilor publici care au obținut rezultate deosebite, prin susținerea activității de perfecționare/specializare, prin cointeresarea funcționarului public în realizarea obiectivelor instituției publice.

Un sistem de management corespunzător gestiunii funcției publice și funcționarului public²¹ asigură:

- recrutarea personalului competent și

pregătit profesional, conform cerințelor specifice postului;

- compatibilitatea permanentă între dinamica postului și aptitudinile, abilitățile și pregătirea profesională a titularului postului;

- planificarea carierei funcționarului public din perspectiva acestuia și a instituției publice în care a fost numit;

- îndeplinirea obiectivelor instituției și autorităților publice printr-o repartizare planificată a obiectivelor individuale;

- necesarul de personal pentru îndeplinirea unor misiuni de importanță majoră pentru realizarea obiectivelor fundamentale ale instituției;

- legătura funcțională între autoritatea ce gestionează funcția publică și celelalte autorități sau instituții publice ale administrației publice în ceea ce privește monitorizarea situațiilor privind *evidența funcțiilor și a funcționarilor publici; mobilitatea carierei; deontologia profesională; preocuparea instituțiilor pentru antrenarea personalului printr-o motivare corespunzătoare și identificarea necesităților de instruire*, respectiv, de perfecționare, dar, nu în ultimul rând, a ocupării posturilor vacante în baza principiilor legale cu scopul stimulării performanței;

- calitatea de receptor esențial al disfuncționalităților în aplicarea și executarea legii și, totodată, un suport pentru reglementarea armonioasă a legislației în domeniul funcției publice.

Literatura de specialitate identifică și principiile managementului funcției publice și al funcționarilor publici (de exemplu, cercetătorul Munteanu V.A. se pronunță asupra subiectului *Managementului funcției publice și al funcționarului*

*public*²²). Astfel, mai mulți autori se orientează spre:

- principiul *creării și dezvoltării unui corp* al funcționarilor publici de carieră, profesionist, onest, stabil, imparțial și neutru din punct de vedere politic;

- principiul asigurării prompte și eficiente, libere de prejudecăți, corupție, abuz de putere și presiuni politice ale tuturor activităților efectuate de funcționarii publici;

- principiul "tratamentului egal", prin aplicarea în mod nediscriminatoriu a unor criterii de selecție și promovare obiective și clar definite conform cărora orice candidat la intrarea și promovarea în corpul funcționarilor publici să aibă șanse egale;

- principiul *selecției funcționarilor publici* exclusiv după criteriul competenței;

- principiul *transparenței* în managementul funcției publice prin punerea la dispoziția tuturor celor interesați a informațiilor referitoare la modul de desfășurare a concursurilor sau a examenelor pentru ocuparea funcțiilor publice sau a altor documente administrative care pot fi făcute publice;

- principiul *evaluării obiective* a funcționarilor publici în funcție de nivelul performanțelor profesionale individuale, prin compararea rezultatelor obținute în mod efectiv cu obiectivele individuale stabilite;

- principiul *motivării generale diferențiate* a funcționarilor publici în funcție de gradul de realizare a obiectivelor individuale;

- principiul *promovării unei politici de dezvoltare* corespunzătoare a carierei în concordanță cu natura activității desfășurate, precum și cu nevoile și posibilitățile individuale și organizaționale;

- principiul *confidențialității*, prin

garantarea protejării datelor personale referitoare la funcționarii publici și schimbările intervenite în cariera acestora;

- principiul *respectului față de cetățean*;

- principiul *delegării*;

- principiul *orientării interesului* către rezultate în termeni de eficiență, eficacitate și calitate a serviciilor. Eficiența și eficacitatea se îmbunătățesc atunci când crește implicarea funcționarilor publici, când responsabilitățile sînt transferate la nivelurile inferioare ale administrației, odată cu stabilirea sistemului de responsabilități, pe fiecare nivel;

- principiul *deconcentrării și descentralizării*, astfel încît deciziile să fie luate cît mai aproape de cetățeni sau de problema la care se referă;

- principiul *separării funcțiilor politice de cele administrative*.

Concluzionînd cele expuse, putem menționa, că funcția publică are caracteristicile sale distincte de alte funcții, și anume:

- funcția publică este unitatea primară a autorității publice;

- funcția publică cuprinde un ansamblu de atribuții și responsabilități stabilite în baza legii;

- funcția publică este instituită prin act normativ emis în temeiul și în scopul executării legii;

- funcția publică dispune de caracter permanent și prezintă continuitate în vederea faptului că și trebuințele comunității sînt permanente;

- funcția publică este înstituită în scopul realizării competențelor cu care este învestită administrația publică;

- funcția publică este ocupată pe baza modalităților stricte și nu constituie obiectul unei convenții între părți și nu poate fi determinată de contract;

- funcțiile publice sînt finanțate de la bugetul de stat sau de la bugetele locale.

Persoana ce exercită funcția publică este funcționarul public. Managementul funcției publice și al funcționarilor publici este un ansamblu de procese aflate într-o continuă schimbare, în funcție de mutațiile din sistemul administrativ intern și din mediul internațional.

BIBLIOGRAFIE

¹ Munteanu, V.A., Managementul public local, Tipografia Moldova, Iași, 2003. - Pag. 265.

² Vezi Platon, Opere, vol. I și II, Republica, București, 1974.

³ Vezi Aristotel, Politica, Oradea, 1996.

⁴ Simboteanu, Aurel. Teoria administrației publice, CEP al USM, Chișinău, 2008. - Pag. 35.

⁵ Postolache, Marina, Serviciul public, ed. Tehnica INFO, Chișinău, 2005. - P.12.

⁶ Negulescu, P., Tratat de drept administrativ, vol. I, Institutul de Arte Grafice E. Marvan, București, 1934. - Pag. 531.

⁷ Iorgovan, Antonie, Tratat de drept administrativ, vol. 2, editura Nemira, București, 1996. - Pag. 929.

⁸ Ivan, Stelian; Bădescu, Mihai; Neagu, Aurel; Administrație publică, Editura Lumina Lex, București, 2002. - P.62.

⁹ Legea serviciului public nr. 443-XIII, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 61 din 1995.

¹⁰ Legea contenciosului administrativ nr. 793 - XIV din 10.02.2000, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 57-58 din 18.05.2000.

¹¹ Legea Republicii Moldova cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158 - XVI din 04.07.2008, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 230-232 din 23.12.2008, art. 2.

¹² Postolache, Marina. Serviciul public, Chișinău, 2005. - Pag. 29.

¹³ Legea serviciului public a Republicii Moldova nr. 443-XIII din 04.05.1995, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 61 din 02.11.1995.

¹⁴ Legea serviciului public a Republicii Moldova nr. 443-XIII din 04.05.1995, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 61 din 02.11.1995.

¹⁵ Legea Republicii Moldova cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158 - XVI din 04.07.2008, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 230-232 din 23.12.2008, art. 5.

¹⁶ Matei, Lucica. Management public, ed. Economica, București, 2001. - Pag. 243-287.

¹⁷ Vedinaș, Virginia, Statutul funcționarilor publici, București, editura Nemira, 1998. - Pag. 32.

¹⁸ Androniceanu, Armenia, Noutăți în managementul public, ed. ASE, București, 2003. - Pag. 134-135.

¹⁹ Vedinaș, Virginia. Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarului public, Ediția a III-a, op. cit. - P.32.

²⁰ Asupra acestei noțiuni a se vedea pe larg J. M. Auby, R. Ducos Ader, Droit administratif, 70, ed. Dolloz, 1986, cap. Gestiunea funcției publice.

²¹ Vedinaș, Virginia, Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarului public, Ediția a III-a, op. cit. - P. 35.

²² Munteanu, V.A., Management public local, Tipografia Moldova, Iași, 2003. - Pag. 265.

Prezentat: 26 mai 2009.

Recenzent: Mihail PLATON, doctor habilitat în științe economice, profesor universitar.

E-mail: bendisgroup@yahoo.com